

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Udrag fra Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 492. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm01-shoot-idm140207697781472/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, I. Bind

Side 19 Linje 7: i *Hymens Baand* o: i *Egteskabet*; Hymen er i den græsk-romerske Mytologi Navn paa *Egteskabsguden*.

Side 19 Linje 9: *Lares*] i den romerske Mytologi Husets (Hjemmets) Skytsguder.

Side 19 Linje 30: *galant*] her naturligvis i den nuværende Betydning: *belæven* (sml. Anm. til Side 4 Linje 27).

Side 20 Linje 6: *sig ... mæler af*] ligesaa Side 81 Linje 28 og Side 91 Linje 46; nu kun: *afmaaler sig*; en saadan Adskillelse af Forholdsord (eller Bjærd) og Udsagnsord fandt dengang Sted i langt større Udstrækning, end Sprogbrugen nu tillader; hos P.-M. forekommer den hyppigt, f. Ex. nærvær. Binds Side 219 Linje 42: Hans Fortid ... spejled i hans Træk sig af, Side 252 Linje 9: Med Blomster alt vor Vogn man smykker ud, Side 260 Linje 24-25: Nu Brudeparrets Skaal ... jeg ud den bringer; sml. f. Ex. Holberg 1723 („Jean de France“); „Jan Baptist ... sætter dem (Hans Frandsens Breve) over for mig paa Tydek“ (= *oversætter*); Baggessen 1793 („Ta min Soster“): „Skoven tager Fugles Sang igjen“ (= *gentager*).

Side 20 Linje 14: *Sivest*] poetisk = *Mennesket*, *Menneskeslægten*; findes igen Side 23 Linje 1, Side 81 Linje 32, Side 84 Linje 17, Side 109 Linje 21 o. s. v.

Side 20 Linje 17: *Gestalt*] „Skikkelse“, hyppigt hos P.-M. (f. Ex. Side 56 Linje 3, Side 61 Linje 23, Side 75 Linje 40, Side 83 Linje 30, o. s. v.), men er nu ligesom andre, dengang alm. anvendte tyske Laaneord med Forstavelsen *ge-* (som: *Gehalt*, *gegigen*, *Gebyr*, *gelejde*, *Gespens*) saa godt som forsvundet af Sproget.

Side 20 Linje 21: *Drømmeguden ... med sit Næf*] se Side 87 Linje 4 ff.

Side 20 Linje 25 — Side 21 Linje 8] Drones Drøm afspejler Scener af hendes Liv; først fremstiller sig for hende (Linje 25-32) hendes Debut paa Teatret, derefter (Linje 33-40) Tabet af Forældre og Broder, endelig (Side 21 Linje 1-8) varsles dunkelt hendes Død.

Side 20 Linje 34: *blandt gyngende Cypresser*] *Cypressen* er Dødens Træ; de tre *Cypresser* i Linje 40 symboliserer hendes Fader, Moder og Broder.

Side 21 Linje 3: *kantret*] forekommer bestandigt hos P.-M. for *kæntret* (Expl. i de følgende Bind); var en alm. Skriftsprogform paa den Tid; sml. Blicher 1833 („Himmelhjerget“): „Dit gale Asen, Du kantret jo Skibet“; Goldschmidt 1847 („En Fortælling om Venedig“): „Barken var nærved at kantret“ [Citatene efter Levins Ordbogsamlinger].

Side 22 Linje 5: *sig forynger*] Tyskagtighed for *forynges*, der er hyppig hos P.-M. (se f. Ex. Side 24 Linje 32, Side 51 Linje 36, Side 191 Linje 24 o. fl. Steder) og overhovedet dengang var alm.; sml. Hertz 1838 („Billardet i Hirschholm“): „Ak, min Fru! naar De synger | Sig mit Bryst forynger“; Fru Gyllembourg 1837 („Nisida“): „Den gode Pater var særdeles indtagen af dette Barn, han syntes at foryngte sig ved Synet af hende“. [Citatene efter Dahlerups Ordbogsamlinger.]

Side 22 Linje 6: *forborgne*] „skjult“, Laaneord fra Tysk, dengang meget alm., nu lidet brugt.

Side 22 Linje 32: *raade*] „gætte, tyde“, gammelt nordisk Ord.

Side 23 Linje 2: *Dagens Øie*] o: *Solen*; denne og lignende Omakrivninger, der er saa hyppige hos P.-M. og hans Samtids Digttere (*Nattens Lamper* = *Stjernerne*, *Dagens Kjerte* = *Solen*, *Dagens Drot* = *Solen*, *Dagens Konge* = *Solen*, *Solens Pile* = *Solstrålerne* o. s. v.), stammer fra den gamle græsk-romerske Poesis mytologiske Billedsprog og indkom i dansk Digtning allerede i det 17de Aarh.; først vor Tids Digttere har helt frigjort sig for dem.

Side 23 Linje 13: *Den, som min Skjæbne bærer mod det Fjærne*] P.-M. vælkender sig her — poetisk og symbolsk — den gamle Tro paa *Stjernernes*